

POSTANOWIENIE

31 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku P. spółki akcyjnej w L.

z udziałem M.T.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w L.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach

z 4 października 2024 r., V Ca 197/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(M.M.)

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni P. S.A. w L. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach, którym uwzględniono apelację uczestnika M.T. w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Ujęła je w formę dwóch pytań.

Pierwsze z nich, określone także mianem potrzeby wykładni art. 305¹ w zw. z 305² § 1 i 2 k.c. (lecz bez nawiązania do przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) dotyczyło „rozumienia przesłanki konieczności ustanowienia służebności przesyłu w sytuacji potencjalnej możliwości zmiany położenia urządzeń przesyłowych lub całkowitego usunięcia ich z nieruchomości [potencjalnie – przyp. SN] służebnej” (s. 2 skargi).

Drugie zagadnienie odnosiło się do „pierwszeństwa zastosowania w sytuacji funkcjonowania w porządku prawnym dwóch prawomocnych orzeczeń, z których jedno nakazuje usunięcie urządzeń przesyłowych ze względu na brak tytułu prawnego, natomiast drugie stanowi tytuł prawny w postaci służebności przesyłu” (s. 2-3 skargi).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia

prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytania zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Postawione przez skarżącą pytania nie spełniają opisanych wyżej wymagań.

Wypada przypomnieć, że Sąd Okręgowy ustalił, iż niewielkim nakładem kosztów (6800 zł) możliwe jest przeorganizowanie sieci przesyłowej tak, by urządzenia na nieruchomości uczestnika nie były niezbędne do jej funkcjonowania (s. 11 uzasadnienia). W konsekwencji oceniono, że służebność przesyłu nie jest konieczna w rozumieniu art. 305² § 1 k.c. Sąd Okręgowy nie odnosił się przy tym w ogóle do nieruchomości i sytuacji osób trzecich. Wątpliwości skarżącej co do treści art. 305¹ w zw. z 305² § 1 i 2 k.c. nie zostały bliżej skonkretyzowane; niejasne jest również nawiązanie przez skarżącą (s. 11-12 skargi) do potrzeby wyważenia interesów wnioskodawczyni, uczestnika i osób trzecich; nie wyjaśniono bowiem konkretnie, o jakie osoby trzecie chodzi, i na czym polegać by miało wspomniane ważenie.

W nawiązaniu do stanowiska skarżącej należy wskazać, że ocena przeprowadzona przez Sąd Okręgowy była dokonywana *in casu*, na tle specyficznych okoliczności sprawy. Ich rysem charakterystycznym pozostawało to, że skutek zapewnienia sobie przez skarżącego właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych był możliwy do osiągnięcia już dzięki wydatkowaniu niewielkich środków finansowych – a zarazem pozwalał uniknąć obciążenia gruntu uczestnika

służebnością przesyłu. Te indywidualne, nietypowe uwarunkowania sporu powodują więc, że nie było przekonujące potraktowanie ich przez skarżącego jako podstawy do uzyskania rozstrzygnięcia kwestii o charakterze generalnym, cechującym zagadnienia prawne. Na tle niniejszej sprawy problem o takiej doniosłości bowiem nie zaistniał, a w badanych okolicznościach ocena niespełnienia przesłanki „konieczności” nie wymagała dodatkowego rozważenia przez Sąd Najwyższy.

Drugie z zagadnień prawnych nie występuje w sprawie – i to z dwóch niezależnych od siebie względów. Wstępnie przypomnieć trzeba, że uczestnik dysponuje prawomocnym wyrokiem nakazującym skarżącą usunięcie urządzeń przesyłowych z jego nieruchomości. Skarżąca nie legitymuje się tymczasem postanowieniem w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu. Nie istnieje zatem dostrzegany przez wnioskodawczynię problem „konfliktu” orzeczeń. Nadto Sąd Okręgowy wyraźnie zasygnalizował – w oczywiste prawidłowy i zgodny z interesem skarżącej sposób – że wspomniany wyrok nie tamował możliwości ustanowienia służebności przesyłu na gruncie uczestnika (s. 7-9 uzasadnienia). Wniosek skarżącej oddalono dlatego, że nie istniała potrzeba ustanowienia służebności, a nie dlatego, że wcześniej, w innej sprawie, wnioskodawczyni nakazano usunięcie spornych urządzeń z gruntu uczestnika. Uzupełniając należy wskazać, że w zakresie zagadnień prawnych rozstrzyganych w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu nie mieści się w sposób oczywisty sformułowane przez skarżącego pytanie o możliwość pozbawienia wykonalności wyroku nakazującego przedsiębiorcy usunięcie urządzeń przesyłowych, ze względu na wydanie postanowienia o ustanowienie służebności.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]